

Helvacı Kilimi

02.06.2026 16:31 tarihinde oluşturuldu

Helvacı Kilimi

Helvacı Kilimi; İzmir'in Aliağa ilçesine bağlı Helvacı Mahallesi'nin Coğrafi İşaret tescilli koyunyününden veya yün ile pamuk karışımı iplikten dokunan tarihi kilimdir.

Giriş

Bu çıktı; seçili maddenin ana gövdesini, varsa alt başlıklarını, dipnotlarını ve kaynakçasını tek bir okunabilir PDF düzeninde sunar.

Helvacı Kilimi

Helvacı Kilimi; İzmir'in Aliağa ilçesine bağlı Helvacı Mahallesi'nin Coğrafi İşaret tescilli koyunyününden veya yün ile pamuk karışımı iplikten dokunan tarihi kilimdir.

Doğal bitkisel kök boyalar ile yapılan iplikler ile kendine has dokuma yöntemi ile dokunan tarihi Helvacı Kilimi Aliağa ilçesinin eski adıyla Helvacıköy olan Helvacı beldesinde üretilmektedir. Türk kilim sanatı içinde önemli bir yere sahiptir.

Aliağa Belediyesi'nin 2023 yılında başvurusunun ardından Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından 1714 no'lu Mahreç Coğrafi İşaret Tescil Belgesi ile onaylanan Helvacı Kilimi, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında coğrafi işaret resmi başvuru tarihi olan 19.09.2023 tarihinden itibaren korunmak üzere tescillenmiştir.

Coğrafi sınırdaki yetişen bitkilerin kök, gövde, yaprak, meyve ve kabuklarından faydalanılarak renklendirilen ipliklerin yanı sıra koyunyünü kendi rengi ile de kullanılır. Coğrafi sınırdaki yetiştirilen pamuğun ipliğe dönüştürülme ve renklendirilme işlemleri yün ile aynıdır.

Coğrafi sınırdaki üretilen düz dokuma yaygılar, **"ip ağacı"** denilen dik tezgâhlarda üretilir. Tezgâh dışında dokuma işlemi sırasında kirit, makas vb. araçlar da kullanılır. Helvacı Kilimi, **bez ayağı** adı verilen kilim tekniğine, **cicim** ve **zili** tekniklerinin de dâhil edilmesiyle üretilir. **Helvacı Kilimi dokunurken, yaygı üzerine cicim ve zili teknikli motifler yerleştirilir.**

Helvacı Kilimi, malzeme, kullanım alanı, renk ve motiflerine göre Şamı Kilim, Pandır Kilim, Koca-Goca Kilim, Kara Zili-Gara Sili, Meldin-Mendil, Yük Perdesi, Arkalaç, Namazlık, Minder, Heybe, Torba ve Çuval vb. isimler alır.

Helvacı Kilimi, atkı iplikleri ile çözümlü ipliklerinin tamamen örtüldüğü **"atkı yüzlü"** veya **"atkı görünüşlü"** dokumadır. Dokuma yapılırken, desen atkı ipliğinden oluşturuluyorsa **"atkı yüzlü dokuma"**, çözümlü ipliğinden oluşturuluyorsa **"çözümlü yüzlü dokuma"** adını alır.

Cicim tekniği iki kişi tarafından dokunur. Tezgâhın önüne oturan dokuyucu tarafından, arkasında

Ad alanı	Ana
Yayın tarihi	30.03.2026
Son güncelleme	31.03.2026 09:02
Oluşturan	Burakcarkaci
Son düzenleyen	Burakcarkaci
KATEGORİLER	
Genel	Rehber
ETİKETLER	
Kültür	

bulunan dokuyucudan örneğe göre desen ipini (yüz ipi) alarak argaçlara sarmak suretiyle arkaya geçirilir. Sıra tamamlanınca boydan boya atkı ipliği geçirilir ve kirkitle sıkıştırılır. Motiflerin renk ve şekillerine göre bir sırada farklı renkte birçok iplik kullanılır. Cicim dokumanın düz yüzü, kabartma görünüşlüdür.

Zili tekniğinde dokuma yapılırken atkı ipliklerinin arasına alınan desen ipliklerinin, üç üstten bir alttan atlatılarak dokuma yüzeyini tamamen doldurarak sıkıştırdığı ve dokuma boyunca birbirine paralel çizgiler halinde yivlerin görüldüğü dokuma çeşididir. Enine üç-bir atlamalarla bütün sıra doldurulduktan sonra, araya iki sıra atkı atılarak, üst sırada işlem tekrarlanır.

Coğrafi sınırdaki kilim, cicim veya zili tekniği ile dokunmuş yaygıların yanı sıra, bu tekniklerin birleştiği dokumalar da mevcuttur.

<https://www.aliaga.bel.tr/aliaga/helvaci-kilimi>